

OBSAH :

VEREJNÉ FINANCIÉ :
Rozpočet a opatrná liečba
dlhového vírusu Peter Gonda

EURÓPSKA ÚNIA :
Povedie európska integrácia
k dezintegrácii? Ivan Kuhn

VLÁDA :
Enviropolitiku treba znovu založiť
Radovan Kazda

ĽUDSKÉ PRÁVA :
Slobodu pre Lioua Siao-poa!
Ondrej Dostál

ROZPOČET A OPATRNÁ LIEČBA DLHOVÉHO VÍRUSU

Peter Gonda

Ozdraviť dlhom závírené a ťažko choré verejné financie! Tak znie neľahká úloha aj pre slovenskú vládu. Pozornosť verejnosti sa preto prirodzene zameriava na vládny návrh rozpočtu verejnej správy na ďalšie tri roky. Aký je a čo pri-náša?

Odpovede možno hľadať kombináciou viacerých pohľadov: porovnaním s predchádzajúcimi rozpočtami a predovšetkým optikou potreby riešenia podstaty problémov, ekonomických a politických možností a realizovateľne žiaducej zmeny.

Aj na Slovensku sa potvrdili slová Jamesa Buchanana, že „vládni politici majú systémový sklon k deficitnému financovaniu verejných výdavkov.“ Môžu tak získavať politické body na úkor daňovníkov a riešenie dlhov prenehávajú ďalším vládam. Vláda Roberta Fica to naplno realizovala a „kreatívne vylepšila“ menej viditeľnými PPP projektmi. Jej výdavková expanzia vyvrcholila v roku 2009, keď v čase krízy, poklesu HDP a verejných príjmov vzrástli verejné výdavky o 12%. Bývalý minister financií Počiatek sa napriek tomu neštíti kritizovať dnešného ministra za nedostatočné šetrenie.

Nadmerný deficit verejných financií v roku 2010 je ďalším východiskom, ktorý ide na vrub predchádzajúcej vlády. Nová vláda ho ale viditeľne neznižila, neprístupila k viazaniu výdavkov a pokračuje napríklad v poskytovaní „vianočného darčeka“ dôchodcom z daní a potvrdzuje tak výrok Milтона Friedmana o tom, že „problém vlád je v tom, že je príťažlivé robiť dobro na účet niekoho iného“. Ostatné východiská sú ekonomické oživenie v rokoch 2010 a 2011 a prvý rozpočtový rok vlády, spojený zvyčajne s najväčšou politickou ochotou realizovať razantné opatrenia. Vláda má relatívne priaznivé ekonomické a politické možnosti na zásadné liečenie „dlhového vírusu“.

Vládny návrh rozpočtu je oproti predchádzajúcim úspornejší, brzdí rast verejného dlhu, zastavuje výdavkovú expanziu a predkladá určité výdavkové úspory. Pokles deficitu verejných financií oproti očakávanému

v roku 2010 zníži nároky na financovanie dlhu a je priaznivým signálom pre finančné trhy. Cenou je ale zvýšenie daňového zaťaženia. Úspornejší rozpočet oproti predchádzajúcim možno považovať za „povinnú jazdu“ vlády Ivety Radičovej.

Z pohľadu potreby sanácie verejných financií je však vládou schválený rozpočet opatrný, málo ambiciózne, dostatočne neriešiaci príčiny problémov a z pohľadu možností a želanosti je premárnenou šancou a nosičom negatív, prehĺbených problémov a rizík. Hlavným negatívom rozpočtu je to, že konsolidačné úsilie nesústreďuje na redukovanie výdavkov (podstatu problémov), ale na príjmy, dosiahnuté aj zvýšením daňovo-odvodového zaťaženia.

Rozpočtu chýba politická ochota a odvaha riešiť podstatu problémov

Luxusom je, že vláda naplánovala na budúci rok oproti očakávanej skutočnosti v roku 2010 iba mierne nižší deficit v štátnom rozpočte (o necelých 0,9 mld. eur) a vo verejných financiách (o 1,7 mld. eur). Aj to sa však má dosiahnuť najmä vďaka vyšším verejným príjmom (až o 11%), nie redukovaním verejných výdavkov. Tie sa v medziročnom porovnaní majú zvýšiť o 2,7% a po očistení o vplyv zdrojov EÚ klesnúť o 2,8%. Vplyv celkových výdavkových úspor na zníženie deficitu štátneho rozpočtu, resp. verejných financií, je aj bez prostriedkov EÚ maximálne 30% v štátnom rozpočte, resp. takmer 40% vo verejnej správe. Vláda sa tak pri znižovaní rozpočtového deficitu viac spolieha na príjmy zo zvýšenia daní a odvodov a ekonomického oživenia a menej sa opiera o výdavkové úspory.

Výdavky štátneho rozpočtu a verejnej správy v roku 2011 majú aj po extrémnej výdavkovej expanzii v minulých rokoch ostať

na takmer nezmenenej úrovni. Rozpočet tiež prehľbuje ich deformovanú štruktúru. Spomeňme napríklad z daní financovaných podporu poľnohospodárov, cestovného ruchu, investičných stimulov, štátnych prímíí v stavebnom sporení, bonifikácií k hypotekárnym úverom, vianočných príspevkov (držiac kontinuitu od ich zavedenia predchádzajúcou vládou), prídavkov na deti všetkým rodičom a dotácií do „verejnoprávnych“ nesprivatizovaných médií.

Vláda sa neodhodlala ani k razantnejšiemu brzdeniu rastu verejného dlhu, s jasným cieľom jeho zastavenia a následného znižovania (nielen v pomere k HDP). Dôvodom je absencia privatizácie, bonifikácií k hypotekárnym úverom, vianočných príspevkov (držiac kontinuitu od ich zavedenia predchádzajúcou vládou), prídavkov na deti všetkým rodičom a dotácií do „verejnoprávnych“ nesprivatizovaných médií. Prvým rozpočtom vláda zvyšuje rozpočtovú zodpovednosť, ale chýba v ňom politická ochota a odvaha riešiť podstatu problémov bez zvýšenia daňovo-odvodového zaťaženia. Opatrná a pomalá liečba problémov verejných financií, naordinovaná už programovým vyhlásením vlády a vládny balíčekom, neznamená dlhodobu účinnú liečbu príčin problémov verejných financií.

Jedným z účinných liekov dlhom závírených verejných financií by bol taký rozpočet, ktorý by priniesol výraznejšie znižovanie deficitu razantnými a realizovateľnými výdavkovými úsporami a zastavenie verejného dlhu s podmienkami na jeho znižovanie. Neobsahoval by nijaké zvýšenie alebo zavedenie nových daní alebo odvodov. Taký prístup k budúcim rozpočtom spolu s koncepčnými zmenami pravidiel a systémovými reformami by mohol viesť k dlhodobu účinnému ozdraveniu verejných financií, cieľovo k vyrovnanému hospodáreniu minimálnej vlády financujúcej základné funkcie nízkym daňovým zaťažením.

Autor je ekonóm KI a koordinátor projektu Programové vyhlásenie reformnej vlády, ktorého výstupy nájdete na www.reformnavlada.sk.

POVEDIE EURÓPSKA INTEGRÁCIA K DEZINTEGRÁCIÍ?

Ivan Kuhn

Európski politici radi zdôvodňujú nové návrhy zmlúv a právnych noriem tvorených v Bruseli a následne zasielaných do členských krajín na „implementáciu“ tým, že občania v Európskej únii chcú „viac Európy.“ Nečakanú odpoveď im však dali práve občania prostredníctvom prieskumu verejnej mienky, ktorý si vo všetkých členských krajinách únie dáva vypracovávať Európska komisia.

Výsledky prieskumu verejnej mienky Eurobarometer Európsku komisiu (EK) tak šokovali, že najprv niekoľko týždňov odkladala publikovanie ich výsledkov, aby sa nakoniec rozhodla veľmi diskrétné publikovať aspoň niektoré čísla. Aký to rozdiel v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi, keď EK ponúkala politickým analytikom zo všetkých členských krajín EÚ možnosť analyzovať kompletne výsledky Eurobarometra a snažila sa o maximálnu medializáciu ich analýz. Ale to bolo v časoch, keď výsledky prieskumov verejnej mienky hrali eurointegračným politikom a bruselským úradníkom do karát.

Tentoraz sa však o výraznú medializáciu výsledkov Eurobarometra postaral niekto, od koho to v EK asi málokto čakal. Jeden z najhlasnejších aktuálnych kritikov EÚ a európskej integrácie, britský poslanec Európskeho parlamentu (EP) Nigel Farage, ich prezentoval priamo na pôde EP ako reakciu na prejav predsedu EK Josého Manuela Barrosa o stave únie.

Šok z eurobarometra a grécky nevďak

Čo vlastne prieskum Eurobarometer, realizovaný na jar roku 2010, ukázal? Napríklad to, že podpora pre členstvo v EÚ klesla v celoeurópskom priemere oproti prieskumu uskutočnenému na jeseň roku 2009 o štyri percentuálne body, čo znamená, že členstvo svojej krajiny v EÚ považovala za dobrú vec na jar 2010 menej ako polovica respondentov zo všetkých členských krajín EÚ (presne 49%). Naopak, počet tých, ktorí si myslia, že členstvo v EÚ je zlá vec, vzrástol na 18%, čo je o tri percentuálne body viac ako na jeseň 2009.

Paradoxne, najväčší pokles počtu ľudí, ktorí považujú členstvo v EÚ za dobrú vec, nastal v Grécku. Na jar 2010 tam členstvo v EÚ považovalo za dobrú vec iba 44% občanov, čo bolo o sedemnať percentuálnych bodov menej ako na jeseň 2009, a to napriek tomu, že to bola práve EÚ, ktorá sa najviac snažila zachrániť Grécko pred hrozbou štátneho bankrotu, ktorú si Grécko privodilo samo svojou nezodpovednou rozpočtovou politikou.

Nadšenie z EÚ však vychladlo aj v jednom z „motorov“ európskej integrácie, v Nemecku, kde na jar 2010 považovala členstvo v EÚ za dobrú vec iba presná polovica občanov, čo bolo o desať percentuálnych bodov menej ako na jeseň 2009. A Nigel Farage nezabudol Barrosovi pripomenúť, že aj v jeho rodnom Portugalsku klesol počet ľudí, ktorí členstvo v EÚ považujú za dobrú vec, a to o deväť percentuálnych bodov na

43%, čo je výrazne menej ako európsky priemer.

Výrazný pokles nadšenia z EÚ neobišiel ani Slovensko, ktoré v minulosti patrilo medzi krajiny s najvyšším percentom obyvateľov, ktorí členstvo v únii považovali za dobrú vec. Na jar 2010 bolo u nás ešte stále nadpriemerných 59% občanov, ktorí si myslia, že členstvo ich krajiny v EÚ je dobrá vec, ale v porovnaní s jeseňou 2009 to je o deväť percentuálnych bodov menej.

Mimochodom, vo Veľkej Británii nebol v uvedenom období zaznamenaný taký výrazný prepád pozitívneho hodnotenia členstva v EÚ, ale to asi iba preto, že v Británii je skeptické hodnotenie členstva krajiny v EÚ dlhodobým javom. Kým na jar 2010 členstvo Veľkej Británie v EÚ považovalo za dobrú vec iba 29% občanov, na jeseň 2009 to tak hodnotilo 30% občanov.

Protichodné motivácie

Podobný vývoj v názoroch Európanov bol zaznamenaný aj v prípade vnímania výhod plynúcich z členstva v EÚ, aj keď v tomto prípade je stále ešte väčšina (53%) občanov krajín EÚ, ktorí si myslia, že ich krajina profitovala z členstva v únii (čo je tiež pokles o štyri percentuálne body v porovnaní s jeseňou 2009), kým 35% občanov EÚ si myslí, že ich krajina neprofitovala z členstva (nárast o štyri percentuálne body).

Eurobarometer hlási nárast miery nedôvery občanov k EÚ

Aj v tomto prípade medzi krajinami s najvýraznejším poklesom pozitívneho hodnotenia EÚ v porovnaní s jeseňou 2009 boli Grécko (61%, pokles o desať percentuálnych bodov) a Nemecko (48%, pokles o deväť percentuálnych bodov). Aj keď dôvody, prečo pocit, že ich krajina profitovala z členstva v EÚ, klesol tak výrazne v týchto dvoch krajinách, sú zrejme presne opačné.

Prieskum verejnej mienky sa totiž uskutočnil krátko po tom, čo sa Grécko dohodlo s EÚ a Medzinárodným menovým fondom na pôžičke vo výške 110 miliárd eur, ktorá mala túto krajinu (aspoň dočasne) zachrániť pred štátnym bankrotom. A kým Gréci mali zrejme pocit, že ich EÚ nezachraňuje pred dôsledkami ich vlastného zlyhania dostatočne rýchlo a bez podmienok (napr. zmrazenie platov vo verejnom sektore a znížovanie sociálnych dávok a štátom vyplácaných dôchodkov), tak v Nemecku začal čoraz viac narastať pocit, že Nemci už aj bez príspevku do záchranného balíčka zaplatili do spoločnej pokladnice európskej regionálnej politiky a Spoločnej poľnohospodárskej politiky viac ako dost.

Pritom práve Grécko z fondov EÚ počas uplynulých troch desaťročí čerpal najviac zo všetkých členských krajín. S jedlom ras-

tie chuť a Gréci zrejme začali mať pocit, že dostávajú nejakú finančnú pomoc z Bruselu (v skutočnosti z Berlína, Londýna, Paríža, ...) je ich základné ľudské právo. A keď členské štáty nechcú (resp. váhajú) poskytnúť ďalšie miliardy do bezodnej gréckej pokladnice, podľa Grékov už únia prestáva plniť svoju funkciu.

Viac EÚ = menej subsidiarity

Problémy Grécka a finančná pomoc EÚ na jeho záchranu spôsobili, že debata o európskej integrácii sa začala takmer výlučne točiť okolo tzv. solidarity. Ako keby solidarita bola alfou a omegou (písmená gréckej abecedy sú v tomto prípade viac ako symbolické) európskej integrácie.

EÚ by určite pomohlo, keby začala dôsledne uplatňovať princíp subsidiarity, ku ktorému sa síce v mnohých dokumentoch hlási, ale v praxi robí presný opak. Zacitujme Pápeža Piusa XI., ktorý v encyklike Quadragesimo anno z roku 1931 charakterizuje subsidiaritu nasledovne: „*Nie je dovolené odňať jednotlivcom a zveriť spoločenstvu to, čo môže vykonať vlastnými silami a vlastnou usilovnosťou. Súčasne je nesprávne preniesť na vyššie a väčšie spoločenstvá to, čo sa dá realizovať v menších a nižších postavených spoločenstvách. Všetko toto znamená škodu a narúša spoločenský poriadok. Akákoľvek činnosť každej spoločnosti je svojou podstatou a povahou subsidiárna; má napomáhať členom spoločenského združenia, a nie ich zničiť a pohltiť.*“

To, čo sa v EÚ deje posledných približne dvadsať rokov, sa dosť odchyľuje nielen od princípu subsidiarity, ale aj od pôvodných myšlienok napredovania prostredníctvom odstraňovania bariér, ktoré Európu rozdeľujú. Miesto toho kráčame cestou byrokraticko-direktívneho ekosocializmu bez riadnej demokratickej kontroly. Odrhnutosť od reality ukázali i posledné požiadavky Európskeho parlamentu na zvýšenie výdavkov únie na budúci rok o takmer 6% v čase, keď všetky členské krajiny EÚ škrtať výdavky, aby znížili rozpočtové deficity. Ešte aj umiernenější politik než je Nigel Farage, britský konzervatívec a minister pre európske záležitosti David Lidington túto požiadavku označil za „nehanebnú“.

Výsledkom je názor občanov krajín únie, z ktorých na jar 2010 dôverovalo EÚ iba 42% a nedôverovalo až 47%. Pritom ešte na jeseň 2009 bola situácia opačná, keď EÚ dôverovalo 48% a nedôverovalo 40% občanov zo všetkých 27 členských štátov. Najvyššia miera nedôvery k EÚ bola pritom vo Veľkej Británii (68%), Grécku (56%), Nemecku (54%), Rakúsku (52%) a Francúzsku (51%). Medzi piatimi krajinami s najvyššou mierou nedôvery sú tri najväčšie krajiny EÚ, vrátane dvoch „motorov“ európskej integrácie. Európski politici by sa nad týmito výsledkami prieskumu verejnej mienky mali vážne zamyslieť. Aby sa ich „viac Európy“ onedlho nezmenilo na občianske „dost bolo Európy“.

Autor je analytik KI.

ENVIROPOLITIKU TREBA ZNOVU ZALOŽIŤ

Radovan Kazda

Takže jeden sľub voličom je už splnený. Máme opäť ministerstvo životného prostredia a uspokojili sa tým túžby verejnosti, ktorá je presvedčená, že bez ministra životného prostredia vo vláde zhynie slovenský ľud, vzijajúc sa v smrteľných kľúčoch z dymu fabrick, zavalený odpadkami, v krajine bez stromov a živej nemej tváre. Svet je zachránený. A čo ďalej? Možno by stálo za to vynaložiť drobné úsilie, aby sa v tej rozkošnej krajine dalo trochu žiť.

Ohrozená príroda je novodobý fetiš etatistov. Hneď, ako sa zorientovali v problematike a zistili, že iracionálny strach dokáže i tu roztočiť kolieska biznisu, vrhli sa na vec. Odttedy je hospodárstvo krajín založené na princípoch „sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky“ (však ste to už kdesi počuli?), čo v preklade znamená, že si politici vytvorili priestor pre ďalší flám, na ktorom berú občanom peniaze a možnosti zarobiť si ich poctivou prácou.

Ja kúpim, vy zaplatte

Environmentálna politika nie je ničím iným, než nepretržitým procesom nových rozhodnutí vlády, ktoré občanom – v porovnaní so situáciou pred rozhodnutím vlády – buď znížia možnosť získania príjmov zo svojho majetku alebo zvýšia ich výdavky.

Povedzme to ešte jednoduchšie: každé sprísňovanie ochrany životného prostredia niečo stojí a platia to občania. Môžeme viesť siahodlhú diskusiu o mechanizmoch dosiahnutia „environmentálneho poriadku“, ale bola by dosť zbytočná, lebo pravidlá hry už určuje Európska komisia a slovenskí úradníci majú na ich formovanie veľmi malý vplyv. Platíme ich pre niečo iné. Majú preniesť tieto pravidlá tak, aby ochrana životného prostredia fungovala menej drahá a efektívnejšie, aby sa zastavilo okrádanie občanov, ktoré kvôli zle nastaveným enviroreguláciám dosiahlo už gigantické rozmery.

Daň pre podnikateľov

Pravidlá environmentálneho supermarketu sa dajú pomerne ľahko zahmlievať, lebo väčšina z nich sa netýka rozpočtu verejnej správy. O dobývaní renty, napríklad cez vynútené nákupy, sa u nás takmer vôbec nehovorí. Občania totiž neodvádzajú dane iba štátu, ale i podnikateľom, ktorí si takúto „zdaňováciu“ povinnosť vybavili vo vláde. O tom je dnešné odpadové hospodárstvo na Slovensku.

Typickým príkladom je fungovanie „štátno-neštátného“ Recyklačného fondu. Ak by vláda nezaviedla poplatky, ktoré do neho plynú, a neurčila zlé pravidlá ich rozdeľovania, tak môžeme dôvodne predpokladať, že dnes by občania platili za odpady oveľa menej a s oveľa vyššou mierou recyklovania. Fond totiž monopolizoval trh spracovateľov odpadov. Pre jeho zrušenie existuje mnoho ďalších zásadných dôvodov, fond totiž výrazne prispieva k neprehľadnosti materiálového toku, zaťažuje a obmedzuje tiež prvky motivácie vo financovaní zhodnocovania odpadov. Uhádnuť výsledok rozhodovania vlády vo veci fondu je však, žiaľ, v tomto prípade asi ľahšie ako prečítať osud z kávy.

To sa týka aj ďalších problémov v odpadovom hospodárstve. Ak by vláda nebránila (v rozpore so základnými pravidlami EÚ) vývozu odpadu na zhodnotenie do krajín EÚ, občania by kupovali lacnejšie výrobky. Ak by vláda nediskriminovala výrobcov a dovozcov bateriek cez vysokú daň do Recyklačného fondu, mohli mať dôchodcovia lacnejšie baterky do svojich rádii. Na kvízovú otázku, kde sa strácajú milióny zbytočne použitých eur od občanov, je jednoduchá odpoveď: v rukách slovenskej „kapitálotvornej“ vrstvy, ktorú predchádzajúce vlády vytvorili a podnes tvoria.

Neruzumiem, splnomocním

Platí to aj pre ostatné oblasti v rezorte. Treba povedať, že existuje aj zopár originálnejších príbehov dejín byrokracie než je snaha vytvárať na úrade vlády post splnomocnenca pre každý problém, ktorý sa vyhodnotí ako významný. Protipovodňová ochrana potrebuje systémovú zmenu, najmä reformu financovania systému a zásadné prekopanie „hniezda chorej vrany“, ktorým je monopolný Slovenský vodohospodársky podnik, smerom k transparentnosti.

To je dôležitá úloha, avšak určená pre ministra, ktorého za plnenie takých úloh opäť budeme platiť. Kým je ministerstvo paralyzované prevodom kompetencií, v úrade splnomocnenca sa už pripravujú prvé analýzy a návrhy na ochranu proti povodňiam, ktoré by pri praktickej realizácii potvrdili známe heslo, že riešenie bude síce horšie, ale podstatne drahšie.

Bez vôle po ráznych zmenách bude v rezorte životného prostredia pokračovať výdavková povodeň

V mene verejnosti

Vo „verejnom záujme“ je možné presadiť čokoľvek, čo sa bude dostatočne dlho prezentovať ako problém verejnosti. V prípade schvaľovania chránených území NATURA 2000 sa ministerstvo správalo nie ako kupujúci, ale ako predávajúci na burze. Keďže aukcie sa zúčastnilo aj zopár hlasných aktivistov, tresli na stôl „hausnumero“ o tom, že vzácných území (teda území, kde lesníci nebudú môcť normálne pracovať) máme presne toľko, koľko si myslia práve oni. Nezaťažujeme sa často chabými argumentmi, ktoré o vzácnosti území predložili. Zjednodušene stačilo povedať, že na území veľkom ako desať Břn sa nachádza krdeľ vtákov, ktorý tvorí najmenej tri percentá populácie vtákov na území veľkom ako sto Břn. Takto sme „šupli“ do režimu ochrany všetko, čo sa dalo.

Chránené územia majú s ochranou vzácných druhov dnes pramálo spoločné, pre niektoré mimovládne organizácie je to však skvelý biznis, napríklad cez Life+ projekty Európskej únie. Čím ich bude viac,

tým lepšie. Horšie je to s vlastníckymi lesov, ktorí musia znášať mnohé nespočítateľné náklady za obmedzenia hospodárenia. Pre rozmery intelektuálov tak trpí zamestnanosť a boli sme svedkami i takých tragikomických príhod, ako tej, keď bol veľvyslanec USA Rodolphe Vallee pozvaný pozrieť si veľký projekt ochrany dropa na Sysľovských poliach, ale po dropovi sa zľahla zem.

Ochrana prírody potrebuje zásadnú reformu, aby bola rozpočtovo udržateľná a aby orgán ochrany disponoval silnými kompetenciami na územiach, ktoré mu budú patriť (alebo si ich bude prenajímať). Dá sa to urobiť celkom rýchlo, podmienkou je však politická vôľa počúvať aj ekonomické argumenty.

Nezaškodilo by vyhnúť sa pokušeniam zregulovať všetko, čo brnkne verejnosti po nose. Nad tým, čo sú politické strany schopné prisľúbiť vo „verejnom záujme“ vo svojich programoch, ostáva často rozum stáť. Ak chce verejnosť labzovať na bicykloch po súkromnom lese, tak im to vo verejnom záujme pokojne prisľúbia. Ak je verejnosť nespokojná so skládkou odpadov (na čo má zákonný nárok), tak jej sľúbia ďalšie pečiatky do povolenia pre výstavbu skládky. Vari najväčšie emisné vyrážky dnes spôsobuje verejnosti slovo spaľovňa, kvôli čomu nám hrozí, že ekologické a lacné energetické zhodnocovanie odpadu zhrnieme celkom zo stola.

Reštart nutný

Environmentálnu politiku je nutné založiť znovu. Pohromou pre životné prostredie môže byť minister, ktorý má „dobrý vzťah“ k životnému prostrediu ako to požadujú environmentálni aktivisti. Máme už dosť skúseností, že to môže znamenať ďalšiu „povodeň výdavkov“ pre verejné financie a daňovníkov v prospech tých, ktorí používajú environmentálnu nálepku pre svoj biznis.

V rezorte je potrebné čo najskôr odstrániť púšťanie žilou občanov: nastaviť korektné a finančne udržateľné pravidlá pre ochranu prírody, kompletne prepracovať financovanie vodného hospodárstva, zaviesť transparentné a súťažné princípy pre predaj emisných kvót, sprehľadniť finančné a materiálové toky v odpadovom hospodárstve, znížiť neefektívne výdavky ministerstva na niektoré príspevkové a rozpočtové organizácie. Privatizovať zbytočný majetok štátu, posilniť konkurenciu a súťaž.

Autor je analytik KI.

KONZERVATÍVNY
INŠTITÚT
M. R. ŠTEFÁNKA
M. R. STEFANIK
CONSERVATIVE
INSTITUTE

SLOBODU PRE LIOUA SIAO-POA!

Ondrej Dostál

Liou Siao-po, vážnený čínsky disident, získal Nobelovu cenu mieru za rok 2010. A je to aj úspech Slovenska. Dokonca viacnásobný.

Prvá súvislosť je zrejmá. Nominácia na ocenenie Lioua Siao-poa má aj slovenské korene. Začiatkom roka s ňou prišlo 51 poslancov NR SR, s jednou výnimkou všetko predstaviteľov vtedajšej opozície, a vyše tri desiatky osobností slovenského spoločenského, vedeckého, kultúrneho a občianskeho života. Medzi štvoricou mimovládnych organizácií, ktoré nomináciu na Slovensku organizovali, bol aj Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika. Spolu s priateľmi z Nadácie Pontis, Človeka v ohrození a Inštitútu pre verejné otázky sme chceli upriamiť pozornosť svetovej verejnosti na otázku dodržiavania ľudských práv v Číne. Aktivity tohto druhu sú aj splácaním istého morálneho dlhu, ktorý my, občania bývalých komunistických a dnes už slobodných krajín, máme voči ľuďom žijúcim dodnes v krajinách ovládaných komunistickým režimom. V čase, keď sme s výzvou prišli, vyzeral byť takýto postoj na Slovensku výrazne menšinový a nemajúci podporu oficiálnych predstaviteľov krajiny. Rozhodnutie Nobelovho výboru ukázalo, že náš postoj nie je až tak úplne osamotený.

Druhým dôvodom, prečo tohtoročnú Nobelovu cenu mieru možno vnímať aj ako slovenský úspech, je skutočnosť, že slovensko-čínsky, či lepšie povedané československo-čínsky vzťah v tomto prípade nebol čisto asymetrický. Nebol len výrazom podpory demokraticky zmýšľajúcich občanov bývalej komunistickej krajiny občanom komunistickej krajiny usilujúcim sa o jej demokratickú budúcnosť. Liou Siao-po bol totiž jedným z vodcov protestov na pekinskom Námestí Tien-an-men v roku 1989, ktoré na rozdiel od revolúcií v strednej Európe neskončili pádom komunistického režimu, ale krvavým masakrom a vraždením protestujúcich študentov. A v roku 2008 prišiel s manifestom Charta 08, ktorý bol obdobou československej Charty 77. Nebola preto náhoda, že nominácia bola spoločnou aktivitou osobností a mimovládnych organizácií z Českej republiky a zo Slovenska.

A napokon, nobelovka pre čínskeho väzňa svedomia je slovenským úspechom aj vzhľadom na minuloročnú návštevu čínskeho prezidenta v Bratislave, počas ktorej došlo k občianskym protestom proti porušovaniu ľudských práv v Číne. Slovensku v tom čase vládla politická garnitúra, ktorá túto tému ostentatívne ignorovala. Napriek priamej výzve neotvorili otázku porušovania ľudských práv na stretnutí s najvyšším čínskym komunistom ani prezident Ivan Gašparovič, ani premiér Robert Fico, ani predseda parlamentu Pavol Paška. Ozvať sa chcelo akurát pár desiatok občanov na námestí, aj tým to však dobre organizovaní a pozváaní priaznivci čínskeho komunistického režimu za prizerania sa slovenskej polícii prekazili. K „pacifikácii“ protestov prispeli viaceré oficiálne inštitúcie – miestna samospráva, prezidentská kancelária, ministerstvo vnútra i krajský súd. No práve búrlivý priebeh protestov a zlyhanie oficiálnych miest upriamili pozornosť slovenskej verejnosti na porušovanie ľudských práv v Číne a ignoranciu slovenských predstaviteľov viac ako kedykoľvek predtým.

Za rok sa situácia zmenila na nepoznanie. Ťažko si predstaviť, žeby ministerstvo zahraničných vecí Ficovej vlády oficiálne privítalo udelenie Nobelovej ceny mieru čínskemu disidentovi, ako to spravil rezort zahraničia pod vedením Mikuláša Dzurindu. Výbor NR SR pre ľudské práva a národnostné menšiny okrem toho vyzval čínsku vládu, aby prepustila Lioua Siao-poa z väzenia. Poslanci súčasnej opozície však návrh takéhoto uznesenia nepodporili a prešlo to len vďaka hlasom koaličných poslancov. Slovensko ostáva naďalej rozdelené, akurát sa trochu zmenili početné pomery.

Takže, gratulujem, Liou Siao-po, a želám čo najskôr slobodu! Vám osobne aj celej Číne.

Autor je poslanec NR SR za OKS a podpredseda Výboru NR SR pre ľudské práva a národnostné menšiny. Bol jedným z koordinátorov nominácie Lioua Siao-poa na Nobelovu cenu v Slovenskej republike.

UDIALO SA:

1) Dňa 20. septembra 2010 KI s podporou Penta Investments v spolupráci s ďalšími partnermi organizoval ďalšiu z cyklu prednášok CEQLS. Tentoraz bol naším hosťom Tim Evans (UK), vedúci konzultantov v Adam Smith Institute, výkonný riaditeľ Cobden Centre a prezident Libertarian Alliance, ktorý prednášal na tému Význam klasickej

liberálnej politickej ekonómie pre súčasnosť a ekonomické reformy. Viac, vrátane videozáznamu a prezentácie, na webstránke KI v sekcii KONFERENCIE.

2) Dňa 29. septembra 2010 sa konal siedmy seminár v rámci tretieho ročníka cyklu seminárov Akadémie klasickej ekonómie (AKE), ktorý organizuje KI v partnerstve s Vysokou školou manažmentu. Viac sa dozviete na ake.institute.sk.

3) Dňa 30. septembra 2010 KI vyhlásil piaty ročník súťaže Študentská esej na tému Čo očakávam od slovenskej vlády?. Víťaz získava

notebook od donora súťaže, ktorým je spoločnosť Gratex International. Termín pre uzávierku súťaže je 15. november 2010. Viac o podmienkach súťaže na webstránke KI v sekcii ŠTUDENTSKÁ ESEJ.

4) V septembri 2010 sa z okruhu ľudí KI v médiách nielen k aktuálnym témam vyjadrovali: Zuzana Zimenová, Ivan Kuhn, Dušan Sloboda a Tomáš Zálešák. Viac nájdete na www.konzervativizmus.sk v sekcii ČLÁNKY, ROZHOVORY, KI KOMENTUJE, AUDIO/VIDEO KI a BLOGY.

ŠTUDENTSKÁ ESEJ 2010

KONZERVATÍVNY INŠTITÚT M. R. ŠTEFÁNKA VYHLASUJE SÚŤAŽ NA TÉMU

ČO OČAKÁVAM OD SLOVENSKEJ VLÁDY?

SÚŤAŽ JE URČENÁ ŠTUDENTOM STREDNÝCH A VYSOKÝCH ŠKÔL A DOKTORANDOM. UZÁVIERKA 15. NOVEMBER 2010.

VIAC NA www.KONZERVATIVIZMUS.sk

hlavný partner:

GRATEX

partner: GEOPLÁN ROŽŇAVA s.r.o.

mediálny partner:

tyždeň